

Pio VIII approbatum, eam facere permittit vigilia festi.
 3° *Preces*. Ordinarie dicitur in bullis, *Qui pie oraverint*; sæpe exprimitur finis propter quem orandum sit, v. g., concordia principum Christianorum, exaltatio sanctæ matris Ecclesiæ, extirpatio schismatis ac hæreseon, conservatio summi Pontificis. Si finis non exprimatur, sufficit ut secundum intentionem concedentis indulgentiam oratur.

Non determinantur orationes faciendæ, et sufficit quinque recitare *Pater* et *Ave*, aut quid æquivalens, v. g., decanam Rosarii, litanias sanctissimi Nominis Jesu, beatissimæ Mariæ Lauretanæ, etc.

Oratio mentalis non sufficeret, quia per orationem simpliciter intelligitur oratio vocalis, eo modo articulata ut quis se audire possit.

Tempus ad recitandas hujusmodi preces determinatum extenditur a primis vespers ad ultimum crepusculum diei festi, et in diebus ferialibus, a media nocte ad mediam noctem sequentem.

Ex declaratione *Benedicti XIV*, Inst. 53, n. 7, et Encyclica *Inter præteritos*, diei 3 decembris 1749, § 53, opus aliunde præscriptum inservire non potest ad lucranda indulgentiam Jubilæi: unde qui recitaret preces ad quas ex voto vel ex præcepto Ecclesiæ aut ex mandato confessorii tenetur, conditionem orandi ad lucranda indulgentiam a summo Pontifice præscriptam non implet.

Multa sunt alia scitu necessaria circa indulgentias plenarias et partiales, circa confraternitates et Jubilæum: pro iis ediscendis remittimus ad tractatum nostrum Gallicum cui titulus: *Traité dogmatique et pratique des Indulgences, des Confréries et du Jubilé, à l'usage des ecclésiastiques qui travaillent dans le saint ministère*; 1 vol. in-12.

DE EXTREMA-UNCTIONE.

Extrema-Unctio, sic dicta quia infirmis in extremo vitæ periculo constitutis administratur, vel potius quia ultima est unctio sancta homini destinata, aliis etiam donatur nominibus: v. g., dicitur *unctio infirmorum, sacramentum exeuntium*; et apud Græcos, *oleum sanctum, oleum cum oratione, oleum benedictionis*. Arcudius, l. 5, cap. 1.

Definiri potest: *Sacramentum novæ Legis quo, per olei benedicti unctionem et sacerdotis orationem, Christiano periculose ægrotanti animæ et etiam corporis, si expedit, sanitas restituitur*. Veritas hujus definitionis ex dicendis patebit.

Præsentem dividemus Tractatum in octo capita. In I^o de existentia, in II° de effectibus, in III° de forma, in IV° de ministro, in V^o de materia, in VI° de necessitate, in VII° de subjecto, et in VIII° de ritibus hujus sacramenti disseremus.

CAPUT PRIMUM.

DE EXISTENTIA EXTREMÆ-UNCTIONIS SACRAMENTI.

Juxta *Bellarminum* et quosdam alios, Valdenses, Wiclefistæ et Hussitæ sacramentum Extremæ-Unctionis negaverunt: verum *Bossuet*, *Histoire des Variations*, l. 11, num. 108, *Juénin* aliique plures eos ab hoc errore vindicant. Lutherani vero et Calvinistæ illud suggillantes procul rejiciunt. Inter eos, tamen, plures fere nobis in hoc suffragantur. *Leibnitz*, *Syst. Theol.*, dicit « non multo » disputandum de unctione infirmorum, quæ verba habet » *Scripturæ sacræ*, interpretationem Ecclesiæ cui ppi et » catholici homines tuto fidunt, etc. » Vide antiquorum

testimonia apud *Serrarium*, recentiorum vero apud *Esslinger*, citantem *Annon*, *Augusti*, etc.

PROPOSITIO.

Extrema-Untio est sacramentum novæ Legis proprie dictum.

Prob. Illa propositio est de fide catholica, et insuper probatur Scriptura sacra, traditione et præscriptione.

1° *Est de fide catholica.* Fuse enim exponitur in Decreto ad Armenos, et definitur in Concilio Trid., sess. 4, can. 1, de Sacramentis in genere, et sess. 14, de Extrema-Untione, can. 1, sic se habente: « Si quis dixerit Extremam-Untionem non esse vere et proprie sacramentum a Christo Domino nostro institutum, et a B. Jacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit. » Ergo 1°.

2° *Prob. Scriptura sacra.* Ep. B. Jacob. v, 14 et 15: *Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, et oratio fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus, et si in peccatis sit, remittentur ei.* Unde sic: In Extrema-Untione reperitur, ex illo textu, 1° signum sensibile, ut patet; 2° promissio gratiæ, cum peccata remitti debeant; 3° institutio Christi, quia solus Christus gratiam huic signo annectere potuit; 4° institutio tandem facta modo permanenti; hic enim non agitur de quibusdam personis aut de circumstantiis peculiaribus, sed de recurso ad presbyteros pro omni tempore omnique infirmorum genere; is nempe est sensus obvius verborum B. Jacobi. Ergo 2°.

3° *Traditione.* *Origenes*, Hom. 2 in Levitic., n. 4: *Est adhuc et septima, licet dura et laboriosa, per pœnitentiam remissio peccatorum* (est sacramentum Pœnitentiæ cuius characteres describit); addit: *In quo impletur et illud quod Apostolus dicit: Si quis autem infirmatur, etc.* Extremam-Untionem comparat Pœnitentiæ et velut supplementum ejus habet: porro æstimat ibidem Pœnitentiam esse sacramentum: ergo.

S. Chyrost. de Sacerdotio, l. 3, n. 6: « Neque sacerdotum dotes tantum cum nos regenerant, sed etiam post regenerationem admissa peccata condonare possunt; nam infirmatur, inquit, quis in vobis, advocet presbyteros Ecclesiæ, etc. »

Innocentius I, mortuus anno 417, in Epistola ad Decentium episcopum, ab illo interrogatus de quibusdam dubiis circa hoc sacramentum, respondet, inter alia, hoc sacramentum negandum esse pœnitentibus publicis quibus cætera sacramenta negantur: « Nam, inquit, pœnitentibus istud infundi non potest, quia genus est sacramenti; nam quibus reliqua sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi? » *Labbe*, t. 2. Ergo 3°.

4° *Præscriptione.* Hoc enim sacramentum communis est usus, non solum in ecclesia Latina, sed in cunctis ecclesiis Orientalibus; in cunctis retro sæculis reperitur existens, nec ulla assignari possunt introductionis ejus vestigia; merito applicatur regula *S. Aug.*: « Quod universa tenet Ecclesia, nec conciliis fuit institutum, sed semper retentum est, non nisi ab Apostolis traditum rectissime creditur. » Ergo 4°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Dices: Antiqui auctores, vitam et ultimos actus plurimorum virorum illustrium scribentes, de administratione hujus sacramenti omnino silent, v. g., *Eusebius*, in Vita Constantini Magni; *S. Athanasius*, in Vita S. Antonii; *Sulpitius Severus*, in Vita S. Martini; *Possidius*, in Vita S. Aug., etc. Ergo illud sacramentum tunc non existebat.

R. Nego consequ. Nam 1° multi vitam aliorum pietate conspicuorum enarrantes, de susceptione sancti Viatici nihil dicunt; et tamen incredibile est eos divinum illud sacramentum non suscepisse, cum concil. Nicæn., can. 13, dixisset: « De iis qui ad exitum veniunt, etiamnum lex antiqua regularisque servabitur; ita ut si quis egreditur e corpore, ultimo et necessario viatico minime privetur; » *Labbe*, t. 2. 2° Indubitatum est S. Bernardum Extremam-Untionem, cujus utilitatem in Vita S. Malachiæ plurimum commendat, ante mortem quam prævi-

debat suscepisse; atqui tamen nullibi legitur eum sacramentum istud suscepisse. Aliunde antiquissima citari possent monumenta; sic Gregorius Turonensis Extremam-unctionem administratam fuisse refert Arthemio cuidam a S. Nepotiano; sic scimus adhuc S. Eugendum, abbatem, de functum an. 510, eam suscepisse; idem dicendum de S. Clothilde regina, ex ejus Actis. Ergo ex silentio auctorum nobis objectorum nihil concludi potest.

Constat, ex dictis in Tractatu *de Sacramentis in genere*, cap. 4, Extremam-unctionem a Christo fuisse institutam; sed quo tempore, an ante Passionem, an post resurrectionem ejus, ignoramus, nec quaerendum esse judicamus.

CAPUT SECUNDUM.

DE MATERIA EXTREMA-UNCTIONIS.

Duplex est materia hujus sacramenti, sicut et Baptismi ac Confirmationis, materia remota scilicet et materia proxima.

ARTICULUS PRIMUS.

DE MATERIA REMOTA.

1° Materia remota hujus sacramenti est oleum olivarum, ut constat 1° textu citato B. Jacobi, *ungentes eum oleo*; oleum enim simpliciter dictum, est oleum olivarum: ubi alia olea exprimenda sunt, aliquid communiter additur, et dicitur, v. g., oleum nucum, oleum amygdalarum, etc. 2° ex Decreto ad Armenos, in quo legitur de Extrema-unctione: *cujus materia est oleum olivarum*; 3° ex tota traditione et unanimi doctorum ac Pontificum consensu.

2° Oleum debet esse purum, id est, sine ulla admixtione alterius liquoris, saltem ex præcepto ecclesiastico, ut ait *Bened. XIV*, de Synodo diocesis., l. 8, cap. 1, n. 4. Contendit tamen *Suarez* contra institutionem Christi non esse alium liquorem huic admiscere, et balsamum oleo infir-

morum aliquando admixtum fuisse: hanc opinionem communiter rejiciunt doctores, sed fatentur validum fore sacramentum si, contra communem et perpetuam Ecclesiae praxim, aliquid oleo infirmorum misceatur balsami, modo quantitas tanta non sit ut species olei corrumpatur et fiat unguentum.

3° Requiritur ut oleum ab episcopo sit benedictum: patet ex Decreto Eugenii IV ad Armenos, ex Concil. Trid., sess. 14, cap. 1, de Extr.-Unct., dicente *materiam* (Extremæ-unctionis) *esse oleum ab episcopo benedictum*, ex Rituali Romano, etc.

4° Hæc benedictio in ordine ad sacramentum Extremæ-unctionis adeo necessaria est, juxta communioem sententiam, ut sacramentum cum oleo profano, vel cum oleo catechumenorum, vel etiam cum sancto chrismate administratum, nullum esset. Quia tamen non pauci arbitrantur sanctum chrisma vel oleum catechumenorum sufficientem esse materiam, docet *S. Ligorius*, l. 6, n. 109, in necessitate Extremam-unctionem cum chrismate vel oleo catechumenorum ministrari posse sub conditione, et deinde iterandum sacramentum sub alia conditione, si, habito oleo infirmorum, ægrotus adhuc vivat.

Unde oleorum sacrorum distributor qui ea, etiam absque ulla culpa, promiscuisset, parochos sic deceptos monere teneretur sub peccato mortali, et alia obtinenda essent olea non dubia.

5° Benedictio ad sanctificandum oleum infirmorum necessaria, non adeo propria est episcopis ut ex delegatione expressa vel tacita summi Pontificis simplicibus presbyteris delegari non possit: nam « In Ecclesia Orientali, inquit *Bened. XIV*, de Synodo diocesis., l. 8, cap. 1, n. 4, » mos viget, a mille et amplius annis in ea receptus, ut » ipsimet presbyteri, cum se accingunt ad infirmum inungendum, oleum in ea sacramentali unctione adhibendum, benedicant. » Mos iste apud alias Orientales ecclesias, v. g., apud Armenos, existit, et ecclesia Romana illum pluries ratum habuit, ut videre est apud *Bened. XIV*, in loco citato, et in *Constit. Etsi pastoralis*, § 4, ubi agens

de Italo-Græcis, ait: « Non sunt cogendi presbyteri Græci » olea sancta, præter chrisma, ab episcopis Latinis diœce- » sanis accipere, cum hujusmodi olea ab eis in ipsa oleo- » rum et sacramentorum exhibitione, ex veteri ritu, con- » ficiantur seu benedicantur. » Bullar. t. 1.

7° Hæc autem facultas in ecclesia Latina simplicibus presbyteris nunquam conceditur, sed procul dubio concedi posset, sicut et apud Græcos: verum Pius VI eam vicariis generalibus diœceses episcopis destitutas administrantibus anno 1791 denegavit.

Paulus V, in congregatione generali coram se habita die 15 januarii 1655, temerariam et errori proximam declaravit propositionem in qua dicebatur Extremam-Uncionem valide administrari cum oleo episcopali benedictione non consecrato. Eodem sensu pronuntiavit *Gregorius XVI* die 14 septembris anni 1842.

8° Oleum infirmorum, sicut chrisma, singulis annis renovandum est et quidem sub gravi, et feria V in Cœna Domini ab episcopo diœcesano, vel sede vacante, a viciniori episcopo benedici debet. Valet tamen sacramentum cum veteri oleo administratum; imo eo uti licitum est si novum oleum nondum haberi potuerit.

9° Vetera olea, habitis novis, comburuntur et cineres in sacrarium mittuntur, vel si copia sit major, consumi potest in lampade coram venerabili Sacramento ardente; *Dens*, t. 7.

10° Si oleum in sufficienti non videatur quantitate ut per annum non deficiat, oleum olivarum commune cum oleo benedicto commiscere licet, juxta Rituale Romanum et omnes theologos, sed in minori quantitate; alioquin prius oleum desineret esse benedictum, quia moraliter idem jam dici non posset. Sed hæc adjunctio pluribus vicibus iterari potest, « ita ut oleum adjunctum considera- » tum separatim, et in unaquaque admixtione, sit in mi- » nori quantitate quam oleum benedictum, quamvis, con- » sideratis omnibus additionibus simul, fiat quantitas » major non benedicti; quemadmodum resolutum est a » S. Congreg. concilii, die 23 septembris 1628. » Sunt

verba Pii VI respondentis, die 1 aprilis 1794, ad plurima quæsitâ a presbyteris Gallicanis sibi proposita.

11° Vigilandum est ut oleum profanum ita cum sancto commisceatur, ut nulla pars ejus, sine aliqua parte olei benedicti, sumi possit; quia probabilius manet commune, et non fit benedictum per commixtionem cum oleo benedicto, quidquid in contrarium dicant *Collet*, *Billuart* aliique plures.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE MATERIA PROXIMA EXTREMÆ-UNCTIONIS.

1° Materia proxima est applicatio materiæ remotæ, ac proinde in Extrema Uncione est unctio cum oleo infirmorum ab episcopo benedicto: patet ex verbis B. Jacobi, *ungentes eum*, et ex perpetua ac universali traditione.

2° Unctio fieri debet cum pollice dextro, et, in casibus extraordinariis, fieri potest cum virgula in oleo sancto intincta: sic expresse Rituale Cenomanense communi theologorum sententia innixum. Ea adhibenda est olei quantitas quæ ad unctionem proprie dictam sufficiat.

3° Eugenius IV, in decreto ad Armenos, septem numerat unctiones ad sacramenti hujus administrationem faciendas, videlicet: « Ungendus est (infirmus) in oculis » propter visum, in auribus propter auditum, in naribus » propter odoratum, in ore propter gustum vel locutio- » nem, in manibus propter tactum, in pedibus propter » gressum, in renibus propter libidinem ibidem vigen- » tem. » Idem habet Rituale Romanum, quod tamen addit: « Sed renum unctio in mulieribus, honestatis gratia, » semper omittitur, atque etiam in viris, quando infir- » mus commode moveri non potest. » Et alia corporis pars pro renibus ungi non debet juxta Ritualis Romani dispositionem: attamen Rituale Cenomanense præscribit inungi, ante manus et pedes, pectus in viris, et inum gutturis in mulieribus.

4° Constat unctiones pedum et renum, aut pectoris vel colli, ad essentiam sacramenti non pertinere: a fortiori

multæ aliæ unctiones apud Græcos usitatæ, v. g., in fronte, in mento, in genis, in cruribus, in genibus, etc., essentielles non sunt, siquidem sæpe variantur vel prorsus omittuntur, sine sacramenti detrimento.

5° Certum est necessarium non esse, necessitate sacramenti, ut unctio in duplici organo ejusdem sensus fiat, scilicet in duobus oculis, in duabus auribus, in utraque manu vel in utroque pede : unum singulorum sensuum organum ungere sufficit, ut valeat sacramentum.

6° Multi theologi, inter quos *Sylvius, Estius, Natalis Alexander, Juénin, Drouin, Tournely*, Theologia Lugd., Rotom., etc., æstimant unicam unctionem in quocumque sensu et præsertim capitis, sub forma^a universali, inferius referenda, ad essentiam sacramenti sufficere : 1° quia verba B. Jacobi verificantur ; 2° quia numerus unctionum nunquam fuit uniformis, sed variavit diversis temporibus, tum in Oriente, tum in Occidente, ut erudite ostendit *Bened. XIV*, de Synodo diœces., l. 8, cap. 3, n. 3 ; 3° quia plurima Ritualia, et in primis Cenomanense, permittunt ut, in casu necessitatis, unica fiat unctio : quam disciplinam *Bened. XIV* referens, ibid. n. 4, minime ut reprehensibilem arguit. Ergo.

Multi vero alii, cum *S. Thoma*, ut *Layman, Sotus, Suarez, Bellarminus, Concina, Bonacina, Billuart, S. Liguorius*, etc., docent unctionem quaque sensuum essentialem esse, idque constare dicunt ex perpetuo usu Ecclesiæ et communi doctorum consensu.

Posterior hæc sententia tutior est et sola in praxi sequenda, nisi periculum mortis urgeat ; quo in casu unicam adhibere licet unctionem in sensu magis obvio, alios sensus in forma modo generali exprimendo, ut indicat Rituale : melius est quippe dare sacramentum dubium quam nullum. Si vero infirmus supervivat, aliæ supplendæ erunt unctiones sub conditione tacita.

7° Ordo inter unctiones non est essentialis, juxta omnes : hinc qui ignoranter vel per inadvertentiam unum sensum ante alium unxisset, unctionem semel factam iterare non deberet.

8° Jure ecclesiastico omnes unctiones in Rituali propriæ diœcesis præscriptas, juxta ordinem determinatum, unusquisque sacerdos facere debet, nec a peccato gravi excusari possit si voluntarie ab eo ordine recederet, vel aliquam unctionem extra necessitatem omitteret.

9° Si quis esset mutilatus, ungenta esset pars membro amputato vicinior, cum forma sensui cujus membrum erat organum correspondente : sic Rituale Romanum et omnes theologi, Similiter ungenti essent oculi cæci a natiuitate, sub forma consueta ; quia, licet per visum peccare non potuerit, non repugnat eum per desideria ad visum spectantia peccasse.

CAPUT TERTIUM.

DE FORMA SACRAMENTI EXTREMÆ-UNCTIONIS.

1° Forma hujus sacramenti in Ecclesia Latina a multis sæculis usitata, in Decreto ad Armenos et in Concil. Trid., sess. 14, de Extr.-Unct., cap. 1, tradita, est sequens : *Per istam sanctam unctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid peccasti per visum n* ; vel ut in Rituali Romano et in Ritualibus nostris habetur, *quidquid per visum deliquisti*.

2° Eadem repetitur forma ad unamquamque unctionem, solummodo expressionem sensus mutando, et dicendo, *per odoratum, per gustum et locutionem, per tactum, per gressum vel per incessum, et apud nos habetur ; per ardorem libidinis et alia prava desideria*, pro unctione pectoris in viris et colli in mulieribus ; *per lumborum delectationem*, ad unctionem renum, ubi hæc unctio pro viris est in usu.

3° Si, ob necessitatem, unica fiat unctio, exprimitur sensus cujus organum inungitur, et alii adduntur generice, et melius specificè, ut multi volunt, arbitantes essentielle esse ut omnes sensus exprimantur, hancque adhibendam esse formam contendunt : *Per istam sanctam*

excommunicationem majorem incurreret, ut in Clement., l. 5, tit. 7, cap. 1, statuitur.

4° In gravi necessitate autem consensus sive parochi, sive episcopi præsumitur, et omnis sacerdos etiam regularis sacramentum istud licite administrare potest et ex charitate debet. *Ita generaliter theologi*, qui inferunt omnes sacerdotes ritum sacramentum Extremæ-Uncionis administrandi percellere teneri.

5° Idem sacerdos debet unctionem facere et verba formæ proferre, nec valeret sacramentum si unus ungeret et alter formam pronuntiaret.

6° Verum, cum singulæ unctiones propriam habeant formam sibi correspondentem, et partem efficiant integram, valeret sacramentum si tot essent sacerdotes quot unctiones faciendæ et unusquisque suam unctionem faciendo, verba correspondentia pronuntiaret, observando duplicia ejusdem sensus organa sub unica forma ungenta esse. *Ita omnes.*

7° Unde Græci etiam nunc septem, vel saltem tres, ubi septem haberi non possunt, advocare solent sacerdotes ad ungendum infirmum. Doctissimus *Martène*, de Antiq. Eccl. ritib., l. 1, cap. 7, art. 3, et *Bened. XIV*, de Synodo diocæs., l. 8, cap. 4, diserte ostendunt hunc morem in Occidentali Ecclesia diu viguisse, et Valdenses hoc sacramentum reprobasse *propter sacerdotes ibi necessarios*, qui pro sua opera non exiguam exposebant mercedem : unde fiebat ut pauperes sine Extrema-Uncione decederent.

8° Omnes tamen fatentur unicum sacerdotem tunc temporis sacramentum istud, etiam coram aliis sacerdotibus, valide administrare potuisse, sicut et apud Græcos illud valide administraret; ideoque verba beati Jacobi, *inducat presbyteros*, non eo intelligenda esse sensu quod plures necessarii sint, sed quod ad sacerdotes, non vero ad alios recurrendum esset; quemadmodum Christus dixit leprosis, apud Luc. xvii, 14, *Ite ostendite vos sacerdotibus*, quamvis sufficeret ut uni tantum sacerdoti se ostenderent.

9° Nunc vero apud nos graviter peccaretur, si plures

ad conferendam Extremam-Uncionem more veteri concurrerent, propter contrariam exstantem disciplinam, nisi sacerdos post inceptas unctiones deficeret, easque perficere non posset : tunc alter sacerdos præsens illas continuaret, jam factas non repetens; si notabile temporis intervallum effluxisset, v. g., quadrans, omnes incipiendæ essent, quia unio moralis non existeret. Sic *S. Ligorius* et plures apud ipsum, l. 6, n. 724.

10° Parochi et vices eorum gerentes mortaliter peccant, si petentem inungere negligant, vel cum probabili periculo ne sine unctione moriatur differant, nisi aliqua legitima causa eos excuset; quia in re gravi non præstant id ad quod ex justitia obligantur.

Alii sacerdotes, parochi et vicarii deficientibus aut nolentibus, ad idem conferendum sacramentum ex charitate tenentur, sub gravi vel sub levi, juxta necessitatem ægroti. *S. Ligorius*, l. 5, n. 729, et *Ferraris*, v° *Ext.-Unct.*, n. 42.

Tempore pestis, succurrendum est ægrotis per sacramenti Extremæ-Uncionis administrationem, etiam cum periculo morbum contrahendi, si in gravi sit necessitate, præsertim si aliud suscipere non potuerit sacramentum.

CAPUT QUINTUM.

DE EXTREMÆ-UNCTIONIS EFFECTIBUS.

Effectus hujus sacramenti est mentis sanatio et in quantum autem expedit, ipsius etiam corporis, inquit concil. Florent., in Decreto ad Armenos.

Concil. Trid. sic habet, sess. 14, de Extr.-Unct., can. 5 : « Si quis dixerit sacram infirmorum unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos; sed jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum; anathema sit. »

Sacramenti hujus quatuor sunt effectus, scilicet, gratia sanctificans animam sanans, peccatorum remissio, reliquiarum peccatorum abstersio et corporis allevatio.

1° *Gratia sanctificans*. Probatum est enim Extremam-Uncionem esse novæ Legis sacramentum : ergo gratiam sanctificantem producit et quidem ex opere operato, idque de fide esse constat tum ex Tractatu *de Sacramentis in genere*, tum ex canone Concil. Trid. supra citati.

Hæc gratia primario sanat animam, ut docet concil. Florent., ac proinde non est mortuorum, sed vivorum, quia mortuus non sanatur ; est igitur per se augmentatio gratiæ sanctificantis dans jus ad gratias speciales in tentationibus exitum e præsentis vita comitantibus necessarias.

2° *Peccatorum remissio*. Hoc de fide est, ut patet ex *supradictis*, ex verbis beati Jacobi : *Et si in peccatis sit, remittentur ei*, et ex traditione universali. Per peccata autem intelliguntur 1° venialia quæ directe per sanationem animæ remittuntur, et 2° mortalia quæ in homine sufficienter attrito, saltem per accidens, et probabiliter directe remittuntur. Conclusio hæc deducitur 1° ex verbis Apostoli quæ, cum generalia sint, tam mortalia quam venialia complectuntur peccata ; 2° ex verbis Concil. Trid. supra relatis ; 3° ex consensu omnium doctorum ; 4° ex verbis formæ : *Induget tibi Dominus quidquid per.... deliquisti*.

Diximus *saltem per accidens*, quia cum sacramentum istud primario institutum non fuerit ad peccata mortalia delenda, sicut Baptismus et Pœnitentia, accidentaliter tantum, secundum plures, ea remittit ; directe vero, juxta multos, licet secundario, si nempe infirmus in eis sit, sive per oblivionem, sive quia sacramentum Pœnitentiæ suscipere non potest, sive quia invalide fuit absolutus.

3° *Reliquiarum peccatorum abstersio*, quod sic exprimit Concil. Trid., sess. 14, de Extr.-Uct. cap. 2 : « Peccati reliquias abstergit, et ægroti animam alleviat et confirmat magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam » excitando, qua infirmus sublevatus et morbi incommoda ac labores levius fert, et tentationibus dæmonis calcaneo insidiantis facilius resistit. » Per reliquias peccatorum, intelliguntur torpor animi ad cœlestia, horror mortis, timor ob incertitudinem salutis, pronitas ad malum, pusil-

lanimitas, mentis dejectio, etc. Gratia sacramenti hæc radicitus non tollit, sed per auxilia supernaturalia plus minusve abundantia, secundum suscipientis dispositionem, dat robur contra illa, et efficit ut ægrotus ex ultimis pugnis victor evadat.

4° *Corporis alleviatio*. Hæc assertio fulcitur 1° verbis beati Jacobi : *Et alleviabit eum Dominus*, quæ, cum ad infirmum referantur, de alleviatione corporali simul et spiritali intelliguntur ; 2° verbis Decreti ad Armenos supra relatis ; 3° sequentibus verbis Concil. Trid., cap. 2 : « Et » sanitatem corporis interdum, ubi salutis animæ expediret, consequitur. »

Conditio, *ubi expedierit*, in verbis beati Jacobi et concilii Florent. necessario includitur ; nam Extremæ-Uncionis sacramentum ad spiritualem hominis utilitatem fuit institutum : porro sæpe salutis hominis non utile est ut amplius vivat vel sanitatem recuperet : ergo. Imo communius docent theologi hanc corporis sanitatem, etiam salutis utilitatem futuram, non infallibiliter per illud sacramentum produci, sed tantum juxta divinæ Providentiæ ordinationem.

CAPUT SEXTUM.

DE EXTREME-UNCTIONIS NECESSITATE.

Certum est 1° Extremam-Uncionem ex se necessariam non esse necessitate medii : homo enim absque hoc sacramento justus esse potest. Si autem in justitia decedat, salvus erit. Ergo. Diximus *ex se*, quia hoc sacramentum per accidens fieri potest necessarium quasi necessitate medii, si nempe homo in peccato mortali constitutus, voce orbatus, mox sit discessurus. Ita multi auctores.

Certum est 2° apud omnes sacramentum hoc contemnere, aut cum aliorum offensione et scandalo negligere vel prætermittere, peccatum esse mortale, propter gravem irreverentiam rei sacræ illatam, aut propter scandalum : nullus ergo Christianus tantum Dei beneficium tuta cons-

cientia negligere potest, et multo minus sibi oblatum respuere.

Disputant theologi an sacramentum istud sit de præcepto sive divino, sive ecclesiastico, *Suarez, Estius, Sylvius, Cabassut, Sainte-Beuve, Billuart, S. Ligorius, etc.*, negant, contenduntque verba Apostoli de consilio intelligenda esse, nisi, ut ait *Sainte-Beuve*, ægrotus gravibus prematur tentationibus, ad quas superandas novo indigeat hujus sacramenti munimine.

Alii vero multi docent grave existere præceptum divinum et ecclesiasticum hoc suscipiendi sacramentum. Præcepti divini existentiam probant 1º ex verbis S. Jacobi, *inducat presbyteros*, quæ præceptum et non merum consilium exprimere videntur; 2º ex Concilio Trid., quod, capite 4, Extr.-Unct., ait: « Quare nulla ratione audiendi sunt » qui contra tam apertam et dilucidam Apostoli Jacobi » sententiam, docent hanc unctionem vel figmentum humanum, vel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum » Dei, nec promissionem gratiæ habentem. » 3º Ratione, quia homo sacramentum hoc negligens, magna privatur gratia et auxiliis ei annexis: ergo contra charitatem sibi debitam graviter peccat.

Patroni alterius sententiæ fatentur hanc posteriorem omnino suadendam esse: nemo igitur Extremam-unctionem tuto negligere potest.

Existentia præcepti ecclesiastici infertur 1º ex communi persuasione fidelium et pastorum; 2º ex plurimorum conciliorum particularium decretis, uti Coloniensis I, anno 1536 celebrati, præcipientis privandos esse sepultura ecclesiastica qui hoc sacramentum contempserint, et tandem 3º ex Ritualium dispositione ubi præceptum supponi videtur.

Curandum igitur, quantum fieri potest, ut ægroti tempore opportuno ultima suscipiant sacramenta.

Quæritur 1º an et quando sacramentum Extremæ-unctionis iterari possit.

R. Nonnulli theologi, in undecimo et duodecimo sæculo, docuerunt, referente *Bened. XIV*, de Synodo diœces., l. 8,

cap. 8, n. 3, fidelem oleo sancto semel inunctum, eodem deinceps inungi non posse; alii contra, illum in eadem infirmitate versantem, de novo inungi posse post triginta dies; alii hoc sacramentum bis dari non posse in eodem anno; alii vero plures antiqui, ut refert *Martène*, de Ant. eccl., Rit., l. 1. cap. 7, art. 2, n. 5, volebant infirmos vita periclitantes per septem dies continuos sancto oleo esse perungendos.

« Sed usus postea ab universa Ecclesia receptus, a theologi communi calculo approbatus, et synodorum ac Ritualium auctoritate roboratus, obtinuit ut semel duntaxat in eadem infirmitate Extrema-Unctio adhibeatur, » inquit *Bened. XIV*, ibid. n. 4. Hæc regula in omnibus Ritualibus statuitur et sola sequenda est.

« Quod si infirmi, post susceptam hanc unctionem, convaluerint, iterum hujus sacramenti subsidio juvari poterunt, cum in aliud simile vitæ discrimen inciderint. » Sic Conc. Trid., sess. 14, de Extr.-Unct., cap. 3.

Extrema-Unctio igitur in eadem infirmitate iterari non debet, ut ait Rituale Romanum, nisi diuturna sit, ut cum infirmus convaluerit, et iterum in periculum mortis incidit.

Non requiritur quidem ut ægrotus radicitus fuerit sanatus, sed ut tanquam convalescens habitus fuerit, atque in novum vitæ periculum inciderit: si, omnibus perpensis, dubium existat, « magis pro reiteratione inclinandum est, » eo quod hæc reiteratio conformior sit veteri Ecclesiæ consuetudini, tum quod per eam novum ipsi infirmo subsidium spirituale sperari possit. » Sic concludit *Van-Espen*, part. 2, tit. 8, cap. 3, n. 39, et *Bened. XIV* hanc conclusionem citat et approbat.

Quæritur 2º an Extrema-Unctio iteranda esset si ægrotus eam cum malis dispositionibus suscepisset.

R. negative; tunc enim effectus manet suspensus, et sublatò obice, applicatur. Ita *Dens*, t. 7.